

P7_TA(2014)0042

Stāvoklis Dienvidsudānā

Eiropas Parlamenta 2014. gada 16. janvāra rezolūcija par stāvokli Dienvidsudānā (2014/2512(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Sudānu un Dienvidsudānu un jo īpaši 2013. gada 10. decembra rezolūciju par starptautiskās sabiedrības centieniem saistībā ar attīstības un valsts izveides sekmēšanu Dienvidsudānā¹,
- ņemot vērā Komisijas priekšsēdētāja vietnieces un Savienības augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos Ketrīnas Eštones 2014. gada 2. janvāra un 2013. gada 24. decembra paziņojumus par stāvokli Dienvidsudānā,
- ņemot vērā augstās pārstāves preses sekretāra 2013. gada 16. un 28. decembra paziņojumus par stāvokli Dienvidsudānā,
- ņemot vērā Padomes 2013. gada 22. jūlija secinājumus par Sudānu un Dienvidsudānu,
- ņemot vērā vietēju ES 2013. gada 20. decembra paziņojumu, ko sniegusi Eiropas Savienības delegācija,
- ņemot vērā ANO Drošības padomes 2013. gada 24. decembra Rezolūciju Nr. 2132 (2013) un 2013. gada 25. novembra Rezolūciju Nr. 2126 (2013) ,
- ņemot vērā ANO augstā komisāra cilvēktiesību jautājumos 2013. gada 24. decembra paziņojumu, kurā Dienvidsudānas vadītāji tiek aicināti apturēt satraucošos pret civiliedzīvotājiem vērstos vardarbības aktus,
- ņemot vērā ANO Humānās palīdzības koordinācijas biroja (*OCHA*) 2014. gada 7. janvāra Stāvokļa ziņojumu — ziņojumu Nr. 8 par krīzi Dienvidsudānā,
- ņemot vērā sarunas par stāvokli Dienvidsudānā, kuras rīkot pieprasīja Āfrikas Savienības Miera un drošības padome (MDO), jo īpaši tās 2013. gada 30. decembra Bandžulā rīkotajā sanāksmē, un Starpvaldību attīstības iestādes augstākā līmeņa sanāksme, ko rīkoja 2013. gada 27. decembrī Nairobi;
- ņemot vērā 2014. gada 8. janvāra paziņojumu, ko sniedza *IGAD* īpašie sūtņi pēc brauciena uz Džūbu, lai atjaunotu sarunas starp valdību un nemierniekiem;
- ņemot vērā 2005. gada Sudānas Vispārējo miera nolīgumu (VMN);
- ņemot vērā Sudānai un Dienvidsudānai paredzēto plānu, kas noteikts Āfrikas Savienības Miera un drošības padomes 2012. gada 24. aprīļa paziņojumā un ko ES pilnībā atbalsta,

¹ Pieņemtie teksti, P7_TA(2013)0546.

- ņemot vērā paziņojumu presei, ko 2014. gada 4. janvārī Āfrikas Savienības vārdā sniedza Āfrikas Savienības Komisijas priekšsēdētājs Dr. *Nkosazana Dlamini-Zuma*,
 - ņemot vērā Starpvaldību attīstības iestādes izpildsekretariāta 2013. gada 19. decembrī sniegto paziņojumu;
 - ņemot vērā pārskatīto Kotonū nolīgumu,
 - ņemot vērā Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,
 - ņemot vērā Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,
 - ņemot vērā Āfrikas Cilvēktiesību un tautu tiesību hartu,
 - ņemot vērā Reglamenta 110. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā šis politiskais konflikts sākās pēc tam, kad valsts prezidents Salva Kīrs, kurš pārstāv dinka etnisko grupu, apvainoja paša atlaisto prezidenta vietnieku Rīku Maharu, kurš pārstāv nūru etnisko grupu, pret viņu vērsta valsts apvērsuma plānošanā; tā kā Rīks Mahars ir noliedzis apvērsuma mēģinājumu;
 - B. tā kā Dienvidsudānas valdība ir apcietinājusi 11 augsta ranga politiķus, tostarp bijušo finanšu ministru un bijušo Sudānas Atbrīvošanas kustības armijas partijas ģenerāļsekretāru, apvainojot viņus pret valsts prezidentu Kīru vērsta sazvērestībā; tā kā valsts prezidents Kīrs 2013. gada 23. jūlijā atlaida visu valdības sastāvu un atbrīvoja no amata viceprezidentu *Rīku Maharu*;
 - C. tā kā pašreizējam konfliktam būtu jārod demokrātisks politiskais risinājums, kā arī jānodrošina iespējas radīt iestādes, par kurām panākta demokrātiska vienošanās, jaunas valsts veidošanai, kas nodibināta neatkarīga referendumā rezultātā; tā kā pilsoniskā sabiedrība ir pieprasījusi rast miermīlīgu politisku risinājumu šai problēmai;
 - D. tā kā Dienvidsudānas konfliktā iesaistītās puses 2014. gada 7. janvārī Adisabebā uzsāka sarunas Starpvaldību attīstības iestādes (*IGAD*) aizgādībā; tā kā sadursmju pārtraukšana, koridoru atvēršana humānajai palīdzībai, politisko ieslodzīto atbrīvošana un civiliedzīvotāju aizsardzība būs galvenie jautājumi sarunu programmā;
 - E. tā kā, neraugoties un notiekošajām miera sarunām, valstī valda nestabilitāte un turpinās cīņas un bruņoto spēku mobilizēšana; tā kā valdības karaspēks cenšas atgūt kontroli pār Boras pilsētu, pēdējo nemiernieku rokās esošo pavalsts galvaspilsētu;
 - F. tā kā 2014. gada 11. janvārī ASV sūtņi *Donald Booth* un Dienvidsudānas kaimiņvalstu sūtņi tikās ar Rīku Maharu, lai mēģinātu abu pušu priekšlikumus iekļaut dokumenta par karadarbības pārtraukšanu projektā;
 - G. tā kā 2014. gada 8. janvārī vairāki desmiti cilvēku Džūbā rīkoja miera maršu, nosodot kaujas starp valsts prezidentu un atlaistā viceprezidenta atbalstītājiem;
 - H. tā kā pašreizējā konflikta, kuram ir izveidojusies arī etniska dimensija, sākums meklējams jau 1991. gadā, kad notika šķelšanās Sudānas Atbrīvošanas kustības armijas iekšienē starp Garanga, tagad jau mirušā atbrīvošanās kustības vadītāja, grupu, kuras piekritējs bija arī Salva Kīrs, un Rīka Mahara grupu, kurš apšaubīja Garanga līderību;

- I. tā kā ANO Drošības padome ir pieņēmusi rezolūciju, saskaņā ar kuru Dienvidsudānā izvietotajai ANO misijai tiks nosūtīti papildspēki — 5500 karavīri un 440 policisti, lai palielinātu šīs misijas kopējo spēku līmeni;
- J. tā kā 2013. gada 15. decembrī Džūbā armijas kazarmās notika militāras sadursmes ar valsts prezidenta apsardzes vienībām; tā kā kaujas sāka pārņemt arī apkārt Dzūnkālī esošo reģionu;
- K. tā kā ir dokumentāli fiksēts, ka masveidā tiek izpildīti nāvessodi bez tiesas sprieduma, notiek vēršanās pret cilvēkiem, pamatojoties uz viņu etnisko piederību, un veikta patvaļīga apcietināšana, un 2014. gada 6. janvārī tika identificēti vismaz trīs masveida apbedījumi;
- L. tā kā saskaņā ar ANO informāciju Dienvidsudānā notiekošās krīzes rezultātā ir nogalināti tūkstošiem cilvēku un simtiem tūkstoši civiliedzīvotāju ir pārvietoti, bet desmitiem tūkstošu ANO bāzēs visā valstī ir nepieciešami pamata veselības aprūpes pakalpojumi, tīrs ūdens un labāki sanitārie apstākļi; tā kā dramatiski ir pieaudzis to Dienvidsudānas iedzīvotāju skaits, kuri meklē pajumti Ugandā un Etiopijā; tā kā 2014. gada 14. janvārī vismaz 200 civiliedzīvotāju noslīka prāmja avārijas rezultātā uz Baltās Nīlas upes, mēģinot izbēgt no kaujām Malakalas pilsētā;
- M. tā kā aktīvās sadursmes rada galvenās piekļuves problēmas humanitārajiem reaģēšanas pasākumiem; tā kā cilvēku piekļuve pārtikai joprojām ir ierobežota visā valstī un tā kā pamata pārtikas un barības piegāžu sadale īpaši ir vajadzīga Borā un Benitiu; tā kā vardarbības un pārvietošanas rezultātā ir zaudēti iztikas līdzekļi, jo īpaši ietekmējot pārtikas avotus, un tas var eventuāli radīt uztura krīzi;
- N. tā kā nesen ir notikuši uzbrukumi nūbiem, nelikumīgi nonāvējot, masveidā izvarojot un patvaļīgi arestējot civiliedzīvotājus, kas dzīvo Nūbas kalnu teritorijā; tā kā 2013. gada decembra pēdējo divu nedēļu laikā Sudānas valdības militāristi un bruņotie spēki ar drošības spēku atbalstu uzbruka vairākām teritorijām pie Kāduglī un Dilanžas un tūkstošiem civiliedzīvotāju devās bēgļu gaitās, kā arī ir saņemti ziņojumi par nelikumīgiem nonāvēšanas un sieviešu masveida izvarošanas gadījumiem; tā kā krīzes dēļ ir apdraudēts daudz plašāks reģions, kurā jau vērojama nestabilitāte, un tā kā šis apstāklis katrā ziņā jāņem vērā, īstenojot starptautiskus reaģēšanas pasākumus uz vietas;
- O. tā kā Āfrikas austrumos esošās kaimiņvalstis, tostarp Kenija un Etiopija, ir izdarījušas spiedienu uz abām pusēm, lai tās censtos panākt mieru; tā kā Uganda pēc valsts prezidenta Kīra lūguma ir nosūtījusi 1200 vīru lielu karaspēku un militāro tehniku, lai apsargātu tādu objektus kā lidosta un valdības ēkas;
- P. tā kā pēc ANO lūguma 2014. gada 4. janvārī pēc palīdzības tika aktivizēts Savienības civilās aizsardzības mehānisms, lai sniegtu Dienvidsudānai palīdzību, piegādājot pajumti, medicīnas materiālus, medikamentus, sadzīves priekšmetus un pārtiku;
- Q. tā kā Dienvidsudānas Republika ir viena no visnabadzīgākajām un mazattīstītākajām pasaules valstīm, kurā 50 % iedzīvotāju dzīvo zem nabadzības sliekšņa, māšu mirstība ir visaugstākā pasaulē, bērnu mirstības līmenis ir viens no visaugstākajiem augstākajiem pasaulē, 75 % iedzīvotāju ir analfabēti un tikai vienai trešdaļai iedzīvotāju ir pieejams tīrs dzeramais ūdens; tā kā pārtikas nepietiekamība katru gadu apdraud vairāk nekā miljonu cilvēku; tā kā apmēram 80 % no visiem veselības aprūpes un pamata pakalpojumiem sniedz nevalstiskas organizācijas un humānās palīdzības sniegšanu aprūstina aktīva karadarbība un

uzbrukumi palīdzības sniedzējiem un palīdzības precēm;

- R. tā kā ES ir paziņojusi, ka tā sniegs finansējumu EUR 50 miljonu apmērā humānajai palīdzībai Dienvidsudānā; tā kā kopā ar minēto summu ES līdzšinējais finansējums humānajai palīdzībai veido EUR 170 miljonus 2013. un 2014. finanšu gadā;
- S. tā kā palīdzības sniegšanas aģentūras Dienvidsudānā uzsākušas 2013. gada 31. decembra reaģēšanas plānu; tā kā ANO Humānās palīdzības koordinācijas birojs (*OCHA*) ir vērsies pie visām valstīm ar aicinājumu piešķirt 166 miljonus USD, lai reaģētu uz šo krīzi un no 2014. gada janvāra līdz martam sniegtu atbalstu apmēram 628 000 cilvēku;
- T. tā kā valsts veidošanai un krīzes pārvarēšanai ir nepieciešama ilgtermiņa perspektīva, kā arī starptautiskās sabiedrības nopietna, prognozējama un ilgstoša iesaistīšanās,
1. asi nosoda nesenos vardarbības uzliesmojumus Dienvidsudānā un aicina visas puses nolikt ieročus un nekavējoties pārtraukt vardarbību, kuras rezultātā kopš krīzes sākuma 2013. gada decembrī ir gājuši bojā un ievainoti civiliedzīvotāji, kā arī tiem nodarīts kaitējums, turklāt vairāk nekā simtiem tūkstošu cilvēku ir pārvietoti;
 2. pauž dziļas bažas par neseno vardarbības palielināšanos Dienvidsudānā, kas ir izraisījusi nopietnas humanitārās, politiskās, ekonomiskās un sociālās sekas, kā arī sekas no drošības viedokļa valstī, kura jau tāpat ir nestabila un nepastāvīga, un varētu izraisīt destabilizāciju visā Austrumāfrikas reģionā; pauž īpašas bažas par šā konflikta etnisko dimensiju; uzsver, ka centieni iegūt varu, pielietojot vardarbību vai vērtējot cilvēkus pēc etniskās piederības, ir pretrunā demokrātiskajam tiesiskās valsts principam un starptautiskajām tiesību normām;
 3. nosoda visus cilvēktiesību pārkāpumus un nelikumības, aicina visas iesaistītās puses nekavējoties izbeigt visus cilvēktiesību pārkāpumus, tostarp tos pārkāpumus, kuri vērsti pret bēgļiem un pārvietotajām personām, sievietēm un pie neaizsargātām grupām piederošiem cilvēkiem, kā arī žurnālistiem, un aicina saukt pie atbildības tos, kuri izdarījuši cilvēktiesību pārkāpumus; uzskata, ka valsts prezidentam Kīram un Rīkam Maharam, būtu jādara viss iespējamais, lai apstādinātu viņu kontrolē esošos karavīrus, kuri īsteno šādu pret cilvēkiem vērstu vardarbību;
 4. mudina visas iesaistītās puses respektēt starptautiskos cilvēktiesību un humanitāro tiesību aktus, kā arī nodrošināt piekļuvi un aizsardzību humanitārajām aģentūrām, kuras ierodas sniegt palīdzību cietušajiem civiliedzīvotājiem, un atvērt humanitāros koridorus preču un aprīkojuma piegādēm; norāda, ka vairākas ārzemju humānās palīdzības organizācijas jau ir pārtraukušas savu darbību Dienvidsudānā, un tās, kas tur vēl darbojas, saskaras ar lielām grūtībām, lai apmierinātu pārvietoto civiliedzīvotāju vajadzības; turklāt norāda, ka šīs palīdzības organizācijas joprojām nespēj piekļūt daudzām teritorijām, kurās, domājams, desmitiem tūkstošu cilvēku vēl arvien varētu gaidīt palīdzību vai arī ir devušies to meklēt;
 5. mudina abas puses panākt vienošanos un pilnībā atbalsta Adisabebā notiekošās sarunas, aicinot nekavējoties panākt uguns pārtraukšanu un censties atrast veidu, kā nodrošināt ilgstošu mieru un stabilitāti; aicina valdību un dumpiniekus iesaistīties integrējošās un visaptverošās politiskās sarunās bez jebkādiem nosacījumiem, lai pēc labākās sirdsapziņas panāktu veiksmīgu sarunu noslēgumu; atzinīgi vērtē Āfrikas Savienības un Starpvaldību attīstības iestādes centienus iekļaujoša dialoga veicināšanā un starpniecībā;

6. aicina atbrīvot politiskos ieslodzītos un pašreiz apcietinātos 11 politiskos līderus, kuru turēšana ieslodzījumā ir kļuvusi par nopietnu šķērslī miera sarunās;
7. aicina visas Dienvidsudānas kaimiņvalstis un reģionālos spēkus cieši sadarboties, lai šajā valstī un reģionā uzlabotu drošības situāciju un rastu šai krīzei miermīlīgu un ilgstošu politisku risinājumu; uzsver, ka sadarbība ar Sudānu jo īpaši palīdzētu uzlabot savstarpējos sakarus pēc tam, kad pilsoņu karā iesaistītie pretinieki 2012. gada sākumā nebija tālu no nākamā konflikta strīdos par ieņēmumiem no naftas pārdošanas un robežām;
8. atzinīgi vērtē Āfrikas Savienības Miera un drošības padomes lēmumu izveidot komisiju, lai izmeklētu cilvēktiesību pārkāpumus un citas nelikumības un ieteiktu veidus un līdzekļus, kā nodrošināt atbildības uzņemšanos, samierināšanos un situācijas atveseļošanu visās šīs valsts kopienās; atzinīgi vērtē ANO misijas Dienvidsudānā (*UNMISS*) spēju ar Augstās komisāres cilvēktiesību jautājumos biroja atbalstu izmeklēt cilvēktiesību pārkāpumus;
9. pauž nožēlu par ES augstās pārstāves pieņemto lēmumu nepagarināt pilnvaras ES īpašajam pārstāvim Sudānā un Dienvidsudānā, neraugoties uz nopietniem politiskajiem nemieriem Sudānā un bruņotajiem konfliktiem; uzskata, ka, atsakoties iecelt ES īpašo pārstāvi Sudānā un Dienvidsudānā, ES nespēs aktīvi piedalīties starptautiskās sarunās un pasākumos; tādēļ aicina augsto pārstāvi atcelt šo lēmumu un pagarināt pilnvaras īpašajam pārstāvim Sudānā un Dienvidsudānā;
10. aicina starptautisko sabiedrību ievērot savas pamatsaistības attiecībā uz Dienvidsudānu un reģionu un mobilizēt līdzekļus, lai nekavējoties reaģētu uz humanitārās situācijas pasliktināšanos Dienvidsudānā;
11. pauž bažas par plaši izplatīto korupciju; turklāt ir nobažījies par to, ka šāda korupcija apdraud iespējas izveidot brīvu un patiesu demokrātiju, nodrošināt stabilitāti un ekonomisko izaugsmi;
12. atzinīgi vērtē lēmumu pastiprināt ANO misiju Dienvidsudānā (*UNMISS*), nosūtot turp papildu militāros, policijas, loģistikas un civilos darbiniekus; tomēr uzsver, ka par civiliedzīvotāju aizsardzību galvenokārt ir atbildīga pati valsts; atzinīgi vērtē ANO īpašās pārstāves un *UNMISS* vadītājas Hildes Džonsones paveikto darbu;
13. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Savienības augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, ES dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Dienvidsudānas valdībai, Dienvidsudānas cilvēktiesību komisāram, Dienvidsudānas Nacionālajai leģislatīvajai asamblejai, Āfrikas Savienības institūcijām, Starpvaldību attīstības iestādei, ES un ĀKK Apvienotās parlamentārās asamblejas līdzpriekšsēdētājiem un ANO ģenerālsēkretāram.